

Kaj pa če ...

PREDLOGI ZA PRIPRAVO NA OGLED PREDSTAVE IGRAJ ME, IGRAM TE

No, začnimo od začetka oz. pri definiciji igre. Slovar slovenskega knjižnega jezika definira igro:

otročka dejavnost, navadno skupinska, za razvedrilo, zabavo: izmišljali so si različne igre; čas so si preganjali z igrami / igrali so se gnilo jajce in druge igre.

Potem, v razširitvi, še enkrat ponovijo (da ne bi bilo pomote): *otročka igra // dejavnost, navadno skupinska, za razvedrilo, zabavo sploh: igra s kartami, kockami / dobiti, izgubiti igro / družabne igre; igrati hazardne igre; igra na srečo; igra za denar pri kateri mora dati določeno vsoto denarja tisti, ki izgubi / pog. šli so se različne igre.*

Potem, ko otrok odraste, lahko igra tudi nogomet (z atraktivno igro sta moštvi navdušili gledalce), klavir ali violino (klavirska igra; igra na violino je ni motila), lahko začne držati zrcalo življenju v filmu ali gledališču (filmska, gledališka igra) ...

Francoski slovar Larousse ima podobne razlage za besedo jouer: zabavati se, ubijati čas, vendar doda tudi: *S'amuser en utilisant tel objet, telle activité comme jeu : Jouer avec des boîtes de conserve (zabavati se z uporabo nekega objekta, aktivnost, ki je igra: igrati se s konzervami).*

Oxfordski slovar pa doda: *Amuse oneself by engaging in imaginative pretence: the boys were playing at soldiers (zabavati se z domišljajskim pretvarjanjem – fantje so se igrali vojake).*

Torej (sodeč po definicijah v slovarjih) je igra predvsem zabava in ubijanje dolgčasa. Pedagogi in psihologi pa bi nam znali povedati, da je igra predvsem – učenje in vadba. Preko igre se otrok nauči različnih veščin, ki jih bo, bolj ali manj, uporabljal v kasnejšem življenju: motorične, kognitivne, verbalne, mentalne, moralne, etične ... Igra je tudi vaja iz družinskih in medčloveških odnosov, kajti prve igre se igrajo doma.

Moj oče se ni pogosto igral z mano. Ampak takrat, ko se je, sem se vedno nečesa naučil in tega nikoli nisem pozabil. Danes svojima otrokoma izdelujem posebne

avione iz papirja, takšne, kakršnih ne zna narediti nihče drug. Tega me je naučil moj oče. Rad je rezljal les in mi izdeloval meče, ki so bili okrašeni z geometrijskimi figurami. Igral sem se z njim v kuhinji, ko je kuhal svoje priljubljene jedi. Zame je bila igra tudi ubijanje jajc. Skozi to igro sem se naučil, kako se žvrklja, reže, meša, peče, torej: naučil sem se – kuhati.

Pojem igre torej poleg domišljjskega ubijanja dolgčasa zajema veliko več. In prepričan sem: kadarkoli se otrok igra, preigrava življenje. Vadi življenje.

Pojem igre zajema tudi nek objekt, kot omenjajo Francozi, in ta objekt je po navadi – igrača. Kaj je igrača? Danes je igrača predvsem industrijsko dizajniran in proizveden objekt, kateremu ta ista industrija vnaprej določi funkcijo: avtomobilčki, roboti, lutke, živali, orožje, orodje, žoge, žogice ... Celo lego kocke imajo navodila za uporabo oziroma načrt, ki pojasni, kaj je treba iz njih sestaviti. Se pravi: igrača je objekt, ki ga starši po navadi kupijo in ki že ima določeno funkcijo. Pri tem torej že takoj odpade domišljjski del igranja. Takšna igrača je tudi razosebljena, saj nima posebne (senti)mentalne vrednosti. Starši so le posredniki v tržni verigi.

Predstava Kaj pa če ... zastavlja vprašanje:

Si lahko predstavljate:
v svet se odpravljate
in na svetu –
o, hrestač,
pet krastač,
sto pahljač,
tristo frač –
ni nikakršnih igrač!
Če igrač na svetu ni,
s čim bi se igrali mi?

Osnovni elementi igre brez igrač postanejo glas, beseda, telo in predmeti, ki jih lahko najdemo v vsakem stanovanju. Tako igra postane verbalna, mentalna, ritmična in motorična vaja. Uganke, igre nasprotij, zgodbice, mačja zibelka, zemljo krast, kdo se boji črnega moža, to so igre in besede, ki si jih bo otrok zapomnil in odnesel s seboj v življenje. Igrač pa ne bo.

Nebojša Pop Tasić

Nebojša Pop Tasić je bil otrok, danes pa je očedveh sinov.

Piše dramska besedila za odrasle in otroke. Zanje je napisal *Metuljevo deželo* in jo v Lutkovnem gledališču Maribor tudi zrežiral, *Krokodila Pora* (režija Jernej Lorenci, LGM), *Kralja, ki prisluškuje* (režija Peter Kus, Zavod Federacija), *Zlato ptico* (režija Silvan Omerzu, LGM) ... in besedilo za predstavo *Kaj pa če ...*

Marko Bulc je bil otrok, danes pa je oče hčerki in sinu. Je gledališki režiser, občasno pa tudi igralec, pisec in še kaj drugega. Gledališki virus ga je napadel pred dvajsetimi leti kot ustanovnega člana in igralca Dejmo stisnt teatra z Vrhnike in ga nikakor ne spusti. Vmes je diplomiral iz gledališke režije na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo in iz komunikologije na Fakulteti za družbene vede, dobil zlato ptico za štiriletni projekt *No History / Know History* in tri sezone umetniško vodil Gledališče Glej iz Ljubljane. Njegove predstave za odrasle so redno na programih slovenskih gledališč, večkrat pa so gostovale tudi po državah Evrope in v Združenih državah Amerike. A šele zdaj, v Mariboru, se mu je izpolnila dolgoletna želja: režiral je svojo prvo predstavo za otroke. Za povabilo v to »igro vseh igrarij« se zato zahvaljuje vodstvu Lutkovnega gledališča Maribor in vsem soustvarjalcem predstave *Kaj pa če ...*

Damir Leventić je bil otrok, danes pa je oče dveh sinov. Je scenograf in soustanovitelj Dejmo stisnt teatra. Obiskoval je šolo uporabnih umetnosti Famul Stuart. Izdelal je večino scenografij za predstave Dejmo stisnt teatra. Kot asistent in scenograf je deloval v SNG Drama Ljubljana, v Mestnem gledališču ljubljanskem, Slovenskem mladinskem gledališču, Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica in Slovenskem ljudskem gledališču Celje. Je tudi avtor scenografije dveh celovečernih filmov: *Zadnja večerja* (režiser Vojko Anzeljc) in *Šelestenje* (režiser Janez Lapajne) ter več kratkih filmov. Kot scenograf je sodeloval tudi pri nekaterih avtorskih projektih Mareta Bulca.

Damir Avdić je bil otrok, danes pa je oče dveh sinov. Je glasbenik, pisatelj, performer. Dobro pozna Strelo McQueen, pujsa Pepo, Tomažka in prijatelje. Sestavlja polomljene igrače, izmišljuje si zgodbe, ki jim otroci ne verjamejo. Je mojster v sestavljanju lesene proge in zlaganju papirnatih avionov. Igra kitaro. Po potrebi tudi druge inštrumente.

PREDLOGI ZA OBRAVNAVO PO OGLEDU PREDSTAVE

Igramo se igre, igramo se z igračami, igramo se s prijatelji, igramo na glasbene inštrumente, igramo v gledališču, igramo na filmu, igramo športne igre – običajno takšne z več igralci: košarko, nogomet, rokomet, vaterpolo, hokej, šah ... Ali tudi pri individualnih športih uporabimo besedo »igrati«?

Obkroži igre, ki se jih igrajo v predstavi Kaj pa če ...

- ... kdo se boji črnega moža
- ... igra z žogo
- ... papir, kamen, škarje
- ... ali je kaj trden most
- ... gunitvist
- ... zemljo krast
- ... gnilo jajce
- ... uganke
- ... papirnata letala
- ... prstne igre
- ... ristanc
- ... med dvema ognjema
- ... gluhi telefon

Poskusi se spomniti, katere igre se lahko igraš sam?

Katere igre se igraš doma in katere s prijatelji na igrišču?

Katere predmete uporabijo igralci v predstavi Kaj pa če ...

Se igraš igre z igračami ali brez njih?

So tvoje igrače kupljene ali imaš tudi takšne, ki si si jih izdelal sam?

Kaj sploh je igrača in kje igrače najdemo?

- ... na podstrešju
- ... v trgovini
- ... v naravi
- ... v glavi (domišljiji)

Raziskovalka Sonja Porle je v osemdesetih in devetdesetih letih oblikovala obsežno zbirko igráč, ki so si jih otroci v afriški Gani izdelali sami iz odpadnih materialov; razstavlja jih v Evropi. O tem je zapisala tudi zanimiv članek:
http://www.etno-muzej.si/files/etnolog/pdf/0354-0316_3_porle_hrepenenje.pdf

V Sloveniji si lahko stare igráče ogledamo v več muzejih, zbrane pa so tudi v elektronski zbirki, ki jo najdemo na spletu:
http://www.muzej-nz-ce.si/modules/uploader/uploads/news/file/KATALOG_BRLOG_IGRA_.pdf

V Londonu so zbirke iger in igráč na ogled v Muzeju otroštva:
<http://www.vam.ac.uk/moc/>
v Nürnbergu v Muzeju igráč:
<http://www.museums.nuremberg.de/toy-museum/index.html>
Po svetu je še veliko muzejskih zbirk, posvečenih otroštvu in igráčam.
Lahko sestaviš zbirko (katalog) svojih igráč, jih narišeš in spneš v blokec.

Priporočamo ogled filma Otročički:
<https://www.youtube.com/watch?v=7u88gYrBOXw>
ki govori o otroštvu na štirih koncih sveta.

V predstavi Kaj pa če ... se igralci igrajo prstne igre. V Sloveniji je Igor Cvetko našel veliko prstnih iger in jih zbral, zapisal ter ilustriral v dveh knjigah: Slovenske otroške prstne igre (Didakta, Radovljica, 1996) in Najmanjše igre na Slovenskem (Didakta, Radovljica, 2000). Preizkusi prstne igre še na svojih prstkih.

Med besedne igre sodijo uganke in izštevanke. Znamenite so uganke pesnika Otona Župančiča in drugih slovenskih pesnikov, ki so si izmislili bolj ali manj zapletene besedne igre in zveze, ki nas nagovarjajo k reševanju besednih orehov. Včasih moramo najti rešitev iz opisa, včasih pa je rešitev končna beseda – takšne uganke se imenujejo dopolnjevanke. Izmisli si kakšno svojo uganko.